

Pohjois-Suomi

Aluehallintovirasto
Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 49/2013/2

Dnro PSAVI/4/04.09/2013

Annettu julkipanon jälkeen
11.6.2013

ASIA

Kotiojan uoman siirtäminen ja kahden rummun rakentaminen Kotiojaan,
Kittilä

HAKIJA

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 8060
96101 Rovaniemi

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUKSEN VIREILLETULO.....	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA.....	3
HANKETTA KOSKEVA LAUSUNTO JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE	3
LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ.....	3
Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus	3
Ympäristön tila hankkeen vaikutusalueella.....	4
Vesi- ja ranta-alueiden käyttö.....	5
Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus.....	5
Hanketta varten tarvittavat alueet.....	6
Hankkeen vaikutukset.....	6
HAKEMUKSEN TÄYDENNYKSET	6
HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN.....	6
LAUSUNNOT.....	7
HAKIJAN SELITYS JA HAKEMUKSEN TÄYDENNYS.....	10
HAKEMUKSEN TÄYDENNYKSESTÄ KUULEMINEN	11
MERKINTÄ	11
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	12
Luparatkaisu	12
Lupamääräykset	12
Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta.....	14
Pääasiaratkaisun perustelut.....	14
Lupamääräysten perustelut.....	15
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN.....	16
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	16
KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN.....	16
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	16
MUUTOKSENHAKU	17

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on 11.1.2013 Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa Kotiojan uoman siirtämiseen ja kahden rummun rakentamiseen Kotiojaan Kittilän kunnassa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilaki 3 luku 2 § 3 momentti 1) kohta ja 1 luku 7 § 1 momentti

HANKETTA KOSKEVA LAUSUNTO JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on 5.12.2012 antanut aukkolausunnon Kotiojaan rakennettavista rummuista. ELY-keskus on todennut muun muassa, että kumpaankin kohteeseen esitetään rakennettavaksi halkaisijaltaan 2,2 metrin suuruista teräsputkisiltaa 0,6 metrin upotuksella. Mitoitusvirtaamalla $HQ_{1/20} = 3,0 \text{ m}^3/\text{s}$ rumpujen padotus on 0,075 ja virtausnopeus aukossa 1,329 m/s. Rakentamiskohtien välittömässä läheisyydessä ei ole asuinrakennuksia. Valuma-alue on pääosin asumaton metsä- ja suomaata. Kotiojan uoma on pieni, eikä siinä voi harjoittaa vesiliikennettä. Kotiojan uoman siirtäminen ja teräsputkisiltojen rakentaminen vaatii Pohjois-Suomen aluehallintoviraston luvan.

Hankealueella on voimassa Tunturi-Lapin seutukaava.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Kotiojan uoman siirtäminen ja kahden rummun rakentaminen liittyvät kantatien 79 tiejärjestelyhankkeeseen ja uuden Kaukosen sillan rakentamiseen. Tarkoituksena on rakentaa Kotiojan uusi linjaus kantatien 79 uuden linjauksen viereen noin 420 metrin matkalle uomalinjan paaluvälille 80–500. Kotiojan uusi uoma tulee alittamaan maantien 9391 suunnitellun jatkeen (rumpu 2) sekä uuden rakennettavan yksityistien Y3 (rumpu 1).

Hankkeen toteuttaminen on tarkoitus aloittaa vuoden 2013 syksyllä, jolloin hanke valmistuisi vuoden 2014 syksyllä.

Kotioja sijaitsee Kittilän kunnan Kaukosen kylässä Rovaniemi–Muonio kantatiellä 79, noin 18 km Kittilän taajaman eteläpuolella.

Ympäristön tila hankkeen vaikutusalueella

Maaperän tila

Maanpinta on Kotiojan uoman kohdalla korkeudella $N_{60} + 167,4 \dots + 168,2$ m. Pohjamaa on 1–5 metrin syvyyteen asti maatumutta turvetta, jonka maatumisaste on H7–H8 van Postin asteikon mukaan. Turvekerroksen alapuolella pohjamaa on routivaa löyhää hk ($w = 27\%$) tai siHk ($w = 25\%$). Tutkimusalueella painokairaukset päättyivät kiveen, lohkareseen tai tiiviiseen maakerrokseen 2,5–7,5 metrin syvyydellä korkeudella $N_{60} + 160,0 \dots + 170,0$ m. Heijarikairaus päättyi kiveen, lohkareseen tai kallioon 12,5 metrin syvyydellä korkeudella $N_{60} + 155,0$ m.

Vesistön ja sen ympäristön tila

Kotioja saa alkunsa Laivavuoman alueelta ja se laskee Ounasjokeen noin 400 metrin päässä Kaukosen nykyisestä sillasta pohjoiseen. Kotiojan uoman leveys on 1–3 metriä. Suunnitellun rummun 1 kohdalla Kotiojan valuma-alueen koko on $9,02 \text{ km}^2$ ja järvisyys 1 %. Valuma-alue on pääosin asumaton metsä- ja suomaata eikä nykyisellä Kotiojan uomalla ole merkitystä maisemassa.

Vedenkorkeudet Ounasjoessa ovat olleet $HW = N_{60} + 171,33$ m ja $MW = N_{60} + 165,87$ m. Ounasjoen tulvavesi leviää Kotiojan uomaan.

Kotiojan suunnitellun linjauksen paalulla 600 on olemassa oleva rumpu, jonka halkaisija on $d = 1\,000$ ja vesijuoksun korkeudet $N_{60} + 166,93 \dots + 167,03$ m. Rummun kohdalla uoman ylittää valaistu hiihtolatu. Ounasjoesta noin yhden kilometrin päähän nykyisen rummun yläpuolelle on muodostunut lammikko. Yläosalla kasvillisuutta leimaa hieskoivuvaltainen korpi, mutta alajuoksulla on valtaosin pensastosta nevaa. Kotiojan varressa kasvaa koko matkan tiivis hieskoivu ja pajupensaikko, missä kasvaa muun muassa runsaasti mesiangervoa ja korpikastikkaa. Kohteen pinta-ala on noin 13 hehtaaria.

Pohjaveden tila

Kaukosen kylän pohjoispuolella on I-luokan pohjavesialue, josta Kaukosen kylä saa käyttövetensä. Alueen vedenotto sijoittuu pohjavesialueen eteläosaan Kotiojan varrelle.

Luonnonsuojelualueet ja muut luontokohteet

Kotioja kuuluu Natura-alueisiin ja se on otettu Natura suojeluverkostoon luontodirektiivin perusteella (SCI).

Kaukosen silta- ja tiejärjestelyhankkeen yleissuunnitelmavaiheessa on tehty Natura-tarvearviointi sekä luontoselvitys hankealueesta. Selvitysten mukaan silta- ja tiehankkeen ympäristövaikutukset Ounasjoen Natura 2000 -alueen suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin ja eliölajeihin ovat vä-

häiset eikä hanke todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura-alueen luontoarvoja siten, että luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi olisi tarpeen tehdä.

Ympäristöhallinnon Eliölajit -tietojärjestelmästä saatujen tietojen mukaan alueella ei ole uhanalaisten eliölajien havaintoja.

Kaukosen kylä on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi (Ympäristöministeriö: Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-alueityöryhmän mietintö II). Kylä ei ole kuitenkaan rakennetun kulttuuriympäristön osalta VAT-kohde, sillä sitä ei ole määritelty valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi Museoviraston ja Ympäristöministeriön julkaisussa ”Rakennettu kulttuuriympäristö, 1993”. Sekä Lapin kulttuuriympäristöohjelmassa että Kittilän kulttuuriympäristöohjelmassa kylä on luokiteltu arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi.

Alueella ei ole tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Vesi- ja ranta-alueiden käyttö

Kotiojassa ei harjoiteta vesiliikennettä, kalastusta eikä uittoa.

Rakentamiskohtien välittömässä läheisyydessä ei ole asuinrakennuksia.

Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus

Kotioja siirretään uuteen paikkaan kantatien 79 uuden linjauksen viereen. Kotiojan uusi uomalinjaus on pituudeltaan noin 420 metriä ja se sijoittuu paaluvälille 80–500. Linjaus lähtee Kotiojan nykyisestä uomasta tilojen Kotioja (261-403-11-6) ja Ojala (261-403-81-0) rajalinjan tienoilta kulkien tilojen Ojala (261-403-81-0) ja Heteoja (261-403-80-3) maa-alueiden läpi aina tilojen Männikkökumpu (261-403-21-4) ja yhteisen maa-alueen (261-4403-878-3) rajalinjan kohdalle, jossa uusi uoma yhtyy vanhaan Kotiojan uomaan.

Rakennettavan Kotiojan uoman pohjan leveys on 1,50 m ja uoman reuna-luiskien kaltevuus 1:2,5. Kotiojaan rakennetaan rummut maantien 9391 uuden linjauksen alituskohtaan ja uuden yksityistien Y3 alituskohtaan. Molemmille rumpupaikoille rakennetaan kaksi rinnakkain olevaa halkaisijoiltaan $d = 1\,600$ mm:n suuruista teräsputkirumpua 0,4 metrin upotuksella.

Uusi uoma kaivetaan vähäisen veden aikaan siten, että kaivusuunta on alavirran suunnasta ylävirtaan päin. Kaivumassoja tulee noin $3\,400$ m³ ktr. Massat viedään tiesuunnitelmassa varattavalle läjitysalueelle.

Rumpukaivannon pohjan leveys on putkien halkaisija lisättynä tiivistysmenetelmän vaatimalla tilalla putken molemmilla puolilla. Liikakaivua sekä leveys- että syvyysuunnassa on vältettävä. Lähestyttäessä kaivannon suunniteltua leikkaustasoa kaivu tulee tehdä varoen pohjamaan tarpeetonta häiriintymistä. Urakoitsijan tulee hyväksyttää tilaajalla putkikaivannon

kaivusuunnitelma ennen työhön ryhtymistä. Kaivannot tehdään InfraRYL 16210 -ohjetta noudattaen niin, ettei työturvallisuutta vaaranneta. Pohjavesi pyritään pitämään vähintään 0,5 metriä kaivannon pohjan alapuolella pumppauskuopista pumppaamalla tai tarvittaessa imuputkien avulla. Vaarana olevaa pohjavedennousua on tarkkailtava kaivannossa työskennellessä. Kaivannon pohjalle tehdään murskearina välittömästi, kun kaivanto on saavuttanut määräsyyvyden. Rumpukaivannon alkutäyttömateriaalin tulee olla routimatonta. Alkutäyttö tiivistetään kerroksittain ja ulotetaan 300 mm putken laen yläpuolelle. Rummun päätteiden luiskat ja ojan pohjat rummun päätteiden kohdalla verhoillaan yhden metrin matkalla järjestetyllä kiviheitokkeella (kivikoko 200–400 mm). Luiskaverhouksen alle asennetaan suodatinkangas N3. Rummun ylävirranpuoleiseen päähän rakennetaan tiivis kerros bentoniittimatosta, jotta vesi ei pääse suotautumaan tien rakennekerroksiin.

Mitoitusvirtaaman ($HQ_{1/20} = 3,0 \text{ m}^3/\text{s}$) perusteella laskettuna luonnollinen vedenkorkeus rakennettavassa uomassa tulee olemaan 1,144 m, virtausnopeus 0,602 m/s ja virtausala $4,98 \text{ m}^2$. Rumpujen padotus tulee olemaan 0,075 m ja virtausnopeus aukossa 1,329 m/s.

Hanketta varten tarvittavat alueet

Hakemuksen mukaan oikeudet hanketta varten tarvittaviin alueisiin hankitaan maantielain mukaisella tiesuunnitelmalla tietoimituksessa.

Hankkeen vaikutukset

Hakemuksen mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia vesistöön tai sen käyttöön eikä rannan käyttöön. Vesistön olosuhteet säilyvät lähes nykyisellään eikä hankkeella ole merkittävää vaikutusta vedenkorkeuteen, virtaamiin, vedenlaatuun tai pohjaveteen.

Hankkeella ei ole myöskään merkittävää vaikutusta ympäristö- ja kulttuuriarvoihin tai suojelualueisiin. Hanke-alueella ei ole tehty uhanalaisten eliölajien havaintoja. Hakijan arvion mukaan hankkeella ei ole vaikutusta pohjavesiolosuhteisiin. Uoman siirtämisen ansiosta on mahdollista estää tulvavesien leviäminen nykyisen pohjavedenottamon alueelle.

HAKEMUKSEN TÄYDENNYKSET

Hakemusta on täydennetty 4.2.2013 asianosaistiedoilla, rakennussuunnitelmätiedoilla, hankkeen aikataulutiedoilla ja kaavoitustiedoilla.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Kittilän kunnassa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 25.3.2013. Kuulutus on erikseen lähetetty

asiakirjoista ilmeneville asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 20.2.2013 Kittilä-lehdessä.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hake-
muksen johdosta lausunnon Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnon-
varat vastuualueelta, Lapin ELY-keskuksen kalatalouden ryhmältä, Kittilän
kunnalta sekä Kittilän kunnan ympäristönsuojelu- ja kaavoitusviranomaisil-
ta.

LAUSUNNOT

- 1) **Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on lausunnossaan todennut seuraavaa:

Luonnonsuojelu

Kotiojan siirtämisalueella ja rumpuputkien rakentamispaikoilla ei ole uhanalaisten putkilokasvien, sammalien, jäkälien, käävökkäiden eikä eläinten tiedossa olevia havaintopaikkoja Eliöt-tietokannan mukaan. Alueella ei ole suurten petolintujen pesäreviirejä Petolintujen pesä 2012 (Metsähallitus) ja Pesä sääkset 2009 (Luonnontieteellinen kes-
kuseumuseo) mukaan.

Kotiojan uuden uoman kaivaminen tulee tehdä alhaalta ylöspäin mah-
dollisimman vähäisen virtauksen aikana siten, että Ounasjoen Natura-
alueelle johdettavien kiintoaineiden määrä jää vähäiseksi. Esimerkiksi
uoman alapäässä voidaan mahdollisesti käyttää pintavalutusmenetel-
mää, jossa uoman puhkaisu tehdään vasta sen jälkeen, kun pintavalu-
tuskenttä on ensin käytetty. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää jotain
muuta menetelmää.

Kotikankaan pohjavesialue

Uusi tielinjaus, jonka vuoksi Kotiojaa siirretään, on suunniteltu kulke-
maan vedenhankintaa varten tärkeällä Kotikankaan pohjavesialueella
noin 1,8 kilometrin matkalla. Uusi Kotiojan uoma on noin 70 metrin
päässä Kaukosen kylän vedenottamosta, josta pumpattiin pohjavettä
vuonna 2011 noin 40 m³/vrk 366 asukkaalle. Kaukosen kylän tarpeisiin
on kartoitettu uusi vedenottamopaikka toiselle pohjavesialueelle, mutta
Kotikankaan vedenottamo jäisi jatkossa varalle. Ottamalla on ongelmia
tulvavesien kanssa. Mikäli Kaukosen kylän vedenhankinta siirtyy muu-
alle, säilyy Kotikankaan pohjavesialue edelleen vedenhankintaa varten
tärkeänä pohjavesialueena, koska sitä tarvitaan vesihuollon erityistilan-
teissa varavedenottoon.

Pohjavesialueella on myös tutkittu vedenottamon paikka pisteessä
29 b, jossa on 5–6 metrin paksuinen karkea ja kohtalaisesti pohjavettä
johtava maaperä (Pohjavesitutkimus, Kittilän kunta, Lapin vesipiirin ve-
sitoimisto 1981). Pisteessä on tehty 11 vuorokautta kestänyt koepump-

paus ja tutkimustulosten perusteella alueelta saadaan noin 200–250 m³/vrk hieman hapanta, hyvälaatuista pohjavettä.

Pohjavesialueen maaperä on vaihteleva. Moreenia esiintyy ainakin pintakerroksina Ounasjoen puoleisella alueella ja alueen eteläosassa. Heikosti lajittunutta soraa ja hiekkaa on kerrostunut alueen länsiosaan, mutta lajittuneen aineksen kerrosvahvuus vaihtelee huomattavasti. Pohjaveden päävirtaussuunta on pohjoisesta etelään. Johtuen maa-aineksen vaihtelevista vedenläpäisevyysolosuhteista, pohjaveden muodostumisolosuhteet ovat kohtalaiset. Pohjavesialueen antoisuudeksi on arvioitu 250 m³/vrk.

Uudella tielinjalla on tehty kairauksia maaperän laadun selvittämiseksi. Karkeasti vedenottamosta eteläisellä alueella ohuen turvekerroksen alapuolella on hiekkaa, jonka kerrospaksuudet vaihtelevat noin 2–6 metrin välillä. Hiekkakerroksen alapuolella on moreenia. Vedenottamosta pohjoiseen turvekerroksen alapuolella on ohut kerros hiekkaa ja hiekkakerroksen alapuolella on moreenia. Raviradan alueella maaperä on moreenia (HkMr, SiHkMr).

Suunnittelijalta saadun tiedon mukaan uoma kaivetaan keskimäärin 1,5 metrin syvyyteen. Uomaa lähimpien pohjatutkimuspisteiden perusteella kaivumaat ovat pääasiassa turvetta noin metrin syvyyteen, mutta paikoin kaivu ulottuu kivennäismaahan.

Uuden uoman kaivaminen pohjavesialueella voi vaikuttaa pohjaveden laatuun ja muodostumiseen. Koska pohjavedenpinta varsinkin muodostuman reunaosilla on yleensä lähempänä maanpintaa, on olemassa vaara, että uoman kaivun yhteydessä vettä johtavat kerrokset kaivetaan auki. Tällöin saattaa aiheutua pohjavesiesiintymän antoisuutta alentavaa pohjaveden purkautumista tai suovesien imeytymistä pohjavesiesiintymään, josta voi aiheutua pohjaveden laadun heikkenemistä.

Hakemus on puutteellinen pohjavesivaikutusten arvioinnin osalta. Hankkeessa tulisi varmistaa, että uoman kaivamisella ei aiheuteta vaaraa pohjaveden laadulle ja määrälle. Erityisesti vedenottamon läheisyys tulisi ottaa paremmin huomioon. Rummut asennetaan noin 0,4 metriä uoman pohjaa syvemmälle. Myös rumpujen asentamisen vaikutuksia tulee arvioida.

Pohjaveden pintaa alennetaan pumppaamalla. Hakemuksessa tulisi arvioida pumpattavien vesien määrää ja pumppauksen mahdollisia vaikutuksia.

Uoman pohjalle tulee mursketta. Kiviaineksen tulee olla ympäristökelpoista, jotta pohjaveden laadulle ei aiheuteta vaaraa. Lisäksi olisi varmistettava, ettei tievesiä pääse valumaan uuteen uomaan.

Hakemuksessa tulee esittää tarkkailusuunnitelma pohjaveden laadun ja määrän tarkkailemiseksi. Tarkkailu tulee aloittaa hyvissä ajoin ennen uoman rakentamista sekä rakentamisen aikana ja sen jälkeen.

Vesistövaikutukset

Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen arvion mukaan uoman siirrosta saattaa aiheutua samentumista alapuolisessa vesistössä, joten vesistön samentumistarkkailu on tarpeen.

- 2) **Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen** on katsonut, ettei hankkeella hakemuksen mukaisesti toteutettuna ole ennalta arvioiden rakennusaikaista tilapäistä veden samentumista lukuun ottamatta kalataloudellisesti haitallisia vaikutuksia.
- 3) **Kittilän kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta** on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena todennut, että Kotiojan uoman siirtäminen ja siihen liittyvä tiehanke sijoittuvat Kotikankaan vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle (12261102). Kaukosen vesiosuuskunnan vedenottamo sijaitsee pohjavesialueen eteläosassa, noin 60 metriä Kotiojasta itään. Uoman siirron jälkeen Kotioja tulee sijaitsemaan noin 120 metriä, ja uusi tielinjaus noin 90 metriä vedenottamosta länteen.

Kotiojan uoman siirtämisestä ja siihen mahdollisesti liittyvästä pohjavedenpinnan alentamisesta ei saa aiheutua pohjaveden määrän eikä laadun heikkenemistä. Hankkeen toteuttajan tulee tarkkailla Kaukosen vesiosuuskunnan vedenottamon veden laatua ja riittävyttä työn aikana sekä tarvittaessa työn päätyttyä. Hankkeen toteuttajan tulisi myös esittää suunnitelma vedenjakelun häiriötilanteisiin varautumisesta.

Lautakunta on todennut, että kylän alueella kulkee moottorikelkkareitti (Veittijänkä–Ounasjoki/Kaukonen), joka kantatien 79 itäpuolella sijaitsee tilojen RN:o 90:1, 21:4, 80:3, 81:0, 11:6 ja 11:12 alueilla. Reitti sijaitsee lähimmillään noin 30 metriä Kotiojan nykyisestä uomasta länteen ja tulee jäämään uuden Kotiojan uoman ja tielinjauksen alle. Reitinpitäjän (Kittilän kunta) ilmoituksen mukaan reitti on poistettu käytöstä ja tullaan lakkauttamaan.

- 4) **Kittilän kunnanhallitus** on todennut, että Kaukosen kylän ainoa vedenottamo sijaitsee Kotiojan nykyisen uoman välittömässä läheisyydessä. Tulvat ovat vaikuttaneet vedenottamon vedenlaatuun heikentävästi. Kittilän kunta on pitänyt positiivisena asiana, että Kotiojan uoman siirtämisellä uuden tielinjauksen länsipuolelle pystytään estämään tulvavesien pääsy nykyisen pohjavedenottamon alueelle. Luvan hakijan tulee kuitenkin erityisesti huolehtia, että Kotiojan uoman siirtämisestä ja siihen mahdollisesti liittyvästä pohjavedenpinnan alentamisesta ei saa aiheutua pohjaveden määrän eikä laadun heikkenemistä.

HAKIJAN SELITYS JA HAKEMUKSEN TÄYDENNYS

Aluehallintovirasto on 3.4.2013 varannut hakijalle tilaisuuden antaa selityksen lausuntojen ja muistutuksen johdosta. Samalla aluehallintovirasto on pyytänyt hakijaa täydentämään hakemustaan seuraavasti:

- 1) Esitys siitä, millä keinoin kiintoaineen kulkeutuminen Ounasjoen Natura-alueelle Kotiojan uuden uoman kaivun aikana voidaan minimoida.
- 2) Tarkempi arvio uoman kaivun ja rumpujen asentamisen pohjavesivaikutuksista (vaikutus pohjaveden antoisuuteen, korkeuteen ja laatuun). Lisäksi tulee arvioida pumpattavien vesien määrää ja pumppauksen mahdollisia pohjavesivaikutuksia.
- 3) Esitys pohjaveden laadun ja määrän tarkkailemiseksi sekä töiden aikaiseksi samentumistarkkailuksi.

Hakija on aluehallintovirastoon 23.4.2013 saapuneessa hakemuksen täydennyksessä ja selityksessä todennut seuraavaa:

1) Kotiojan uoman kaivutyö ja kiviheitokeverhoilu (erosiosuojaus) tehdään siten, että Kotiojan uoman vesi virtaa nykyistä uomaa pitkin. Uuden uoman molempiin päihin jätetään kaivutyön sekoittavan veden eristävät maakaistat. Tällä estetään kaivutyön aikana hienoaineksen ja eloperäisen maan aineksen ajautuminen Kotiojan uomaan ja siitä edelleen Ounasjokeen. Kaivutyö ja puhtaalla pienlouheella tehtävä ojan verhoilu tehdään vedenalaisena työnä, jolloin vedenpintaa ei tarvitse alentaa. Uuden uoman rakentamisen jälkeen yhdistetään uusi uoma nykyiseen avaamalla ensin uuden uoman alavirran puoleinen pää ja sen jälkeen ylävirran puoleinen pää ja päästetään Kotiojan vesi virtaamaan uuden uoman kautta.

2) Hakemuksen täydennyksessä 31.1.2013 esitetty Kotiojan rumpujen perustaminen muutetaan siten, että rumpujen perustaminen tehdään veteentäyttönä. Tällöin pohjavedenpintaa ei tarvitse laskea perustamistöiden ajaksi.

Työnaikaisten samentumishaittojen vähentämiseksi rumpujen perustamistyöt ajoitetaan matalan veden aikaan ja rummun molemmiin puolin rakennetaan työpadot. Työpadot voidaan tehdä (setti)ponttiseinällä tai puhtaasta moreenista. Kotiojan virtausvedet tarvittaessa pumpataan rumpupaikkojen ohi siten, että Kotiojan vedenpinta ei nouse yli ylävirranpuoleisen työpadon. Veteen kaivussa poistetaan turve ja löyhät maakerrokset arinarakenteen alapintaan saakka. Tämän jälkeen arinarakenne tehdään veteentäyttönä.

Veteentäyttömateriaali ei saa sisältää hienoainesta (läpäisy #0,063 mm ≤ 2 %) Veteentäyttömateriaalina käytetään ensisijaisesti pienlouhetta, joka voidaan täyttää suoraan veteen moreenin/hiekkan päälle. Veteentäyttö tiivistetään mahdollisuuksien mukaan käytettävissä olevaa rakennuskalustoa (kaivurin kauhaa) käyttäen. Veteentäyttö rakennetaan puhtaasta sekaraeisesta pienlouheesta.

Rumpujen ympäristäytöt tehdään veteentäyttönä vedenpintaan saakka. Vedenpinnan yläpuoliset täytöt tiivistetään tärylevyä käyttäen rumpumateriaalikohtaiset ohjeet huomioiden. Perustamistöiden jälkeen poistetaan työpadot.

Kotiojan uoman siirrolla ja rumpujen asentamisella ei ole hakijan käsityksen mukaan vaikutuksia pohjaveden antoisuuteen, korkeuteen ja laatuun.

3) Ennen rakennustöiden aloittamista laaditaan vesistön tarkkailuohjelma laadun, määrän ja sementuman tarkkailemisesta. Tarkkailuohjelma hyväksytetään ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella ympäristöluvan ehtojen mukaisesti.

Suunnitteluajana suunnittelualueelle on asennettu neljä pohjavesiputkea tarkkailua varten. Lisäksi alueella on kaksi nykyistä pohjavesiputkea.

HAKEMUKSEN TÄYDENNYKSESTÄ KUULEMINEN

Aluehallintovirasto on 26.4.2013 varannut Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle tilaisuuden antaa lausunto hakemuksen täydennyksen johdosta.

ELY-keskus on aluehallintovirastoon 15.5.2013 saapuneessa lausunnossaan todennut seuraavaa:

Pohjaveden pumppauksesta on luovuttu rakentamisen aikana. Myös mahdollisessa luvassa on lupamääräyksellä hyvä tuoda esille, että pohjavedenpintaa ei alenneta pumppaamalla.

Kaivutoimenpiteet lähellä pohjavedenpintaa voivat aiheuttaa pohjaveden purkautumista tai pintavesien imeytymistä pohjavesiesiintymään. Uoman ja rumpujen kaivussa tulee ottaa huomioon, että kivennäismaahan saakka ulottuvia kaivutoimenpiteitä on syytä välttää. Uoman syvyyden suunnittelussa kaivussyvyyttä on syytä vielä tarkastella, jotta kaivutyöt kivennäismaassa olisi vältettävissä. Kaivussyvyyden tarkastelulla pyritään varmistamaan, että pohjaveden määrälle ja laadulle ei aiheutuisi vaaraa.

Pohjaveden laadun ja määrän tarkkailua tulee tehdä alueelle asennetuista havaintoputkista ja vedenottamosta ennen toimenpiteitä, niiden aikana ja jälkeen. Hakijan tulee esittää yksilöity tarkkailusuunnitelma vähintään kuu-kautta ennen toimenpiteiden aloittamista. Tarkkailuohjelmassa tulee muun muassa yksilöidä analyysivalikoima, havaintopaikat ja tarkkailutiheys.

MERKINTÄ

Aluehallintovirasto on tänään antanut päätöksen nro 48/2013/2 Kaukosen uuden sillan rakentamista ja vanhan sillan purkamista koskevassa asiassa PSAVI/96/04.09/2012.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuskelle luvan Kotiojan uoman siirtämiseen kaivamalla uusi uoma kantatien 79 uuden linjauksen viereen ja kahden rummun rakentamiseen Kotiojaan Kittilän kunnassa hakemuksen ja siihen hakemuksen täydennyksissä tehtyjen muutosten mukaisesti hakemuksen liitteenä 1 olevan kartan ”Yleiskartta” osoittamiin paikkoihin. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että luvan saajalla on oikeudet hanketta varten tarvittaviin vesi- ja maa-alueisiin.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä. Ennakoimattoman vahingon varalta annetaan jäljempää ilmenevä ohjaus.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Rakenteet

- 1) Kotiojan uusi uoma sekä rummut 1 ja 2 on rakennettava hakemuksen liitteenä 3 olevan piirustuksen ”Suunnitelmakartta Kotiojan kohdalta” MK 1:1 000, liitteenä 4 olevan piirustuksen ”Kotiojan pohjan pituusleikkaus” MK 1:1 000/1:100 ja liitteenä 5 olevan piirustuksen ”Kotiojan poikkileikkaus” MK 1:50 osoittamalla sekä hakemussuunnitelmasta ja hakemuksen täydennyksistä muutoin ilmenevällä tavalla kuitenkin siten, kuin jäljempänä olevissa lupamääräyksissä määrätään.
- 2) Suunnitelmaan saadaan Lapin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia vähäisiä muutoksia, joilla ei ole haitallista vaikutusta yleiseen tai yksityiseen etuun.

Töiden suorittaminen

- 3) Pohjavedenpintaa ei saa alentaa pumppaamalla rumpujen rakennustöiden eikä Kotiojan uuden uoman kaivutöiden aikana.
- 4) Rakennustyöt on tehtävä mahdollisuuksien mukaan vähän veden aikaan ja suoritettava sellaisilla työmenetelmillä ja siten, ettei niistä aiheudu sellaista veden samentumista tai muuta haitallista seurausta, joka kohtuullisin kustannuksin on vältettävissä. Luvan saajan on huolehdittava siitä, ettei työn aikana vesistön käyttöä vaikeuteta enempää, kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä.
- 5) Samentumishaittojen vähentämiseksi rumpujen perustamistöiden ajaksi on tehtävä työpadot rumpujen molemmin puolin. Arinarakenteen täyttömateriaalina on käytettävä puhdasta pienlouhetta.

- 6) Kotiojan uusi uoma on kaivutyön ajaksi eristettävä maakaistalein vanhasta uomasta siten, ettei kaivutyön sementavia vesiä pääse työn aikana Kotiojan vanhaan uomaan ja edelleen Ounasjokeen. Kaivutyön päätyttyä tulee hienojakoisen aineksen antaa laskeutua uoman pohjalle, minkä jälkeen uoma tulee eroosiosuojata (kiviheitokeverhoilu) puhtailla materiaaleilla. Tämän jälkeen saadaan Kotiojan uusi uoma yhdistää vanhaan uomaan siten, että ensin avataan alavirranpuoleinen pää ja sen jälkeen ylävirranpuoleinen pää, ja aloittaa vesien johtaminen uuden uoman kautta Ounasjokeen.
- 7) Kotiojan uomasta tulevat kaivumassat on läjitettävä tiesuunnitelmassa varatuille läjitysalueille tai sijoitettava muulle luvan saajan omistamalle alueelle tai muualle toisen omistamalle alueelle, johon on maanomistajan suostumus.

Kunnossapito

- 8) Luvan saaja on velvollinen pitämään rumpurakenteet ja Kotiojan uusi uoma hakemussuunnitelman mukaisessa kunnossa.

Toimenpiteet menetysten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi

- 9) Rakennustöiden päätyttyä työpadot on poistettava Kotiojan luonnollista pohjaa myöten ja rakennuspaikat siistittävä ja saatettava ympäristöön sopeutuvaksi.
- 10) Luvan saajan on töitä suorittaessaan huolehdittava siitä, ettei työalueella olevia toisten omistamia rakenteita tai laitteita vahingoiteta. Työstä aiheutuvat välittömästi ilmenevät edunmenetykset on viipymättä korvattava vahingonkäräjälle.

Määräys vedensaannin estymisen varalta

- 11) Mikäli Kotiojan uoman kaivusta on seurauksena veden saannin estyminen tai huomattava vaikeutuminen, luvan saajan on, ellei asiasta ole sovittu, viipymättä korvattava aiheuttamansa vahinko tai korvaukseen oikeutetun alueen omistajan tai muun erityisen oikeuden nojalla vettä ottavan niin vaatiessa hyvitetävä vahinko vesilain 13 luvun 15 §:ssä säädetyin toimenpitein. Mikäli korvauksista tai toimenpiteistä ei sovita, asianosaiset voivat saattaa asian aluehallintoviraston ratkaistavaksi jäljempänä olevassa ohjauksessa mainitulla tavalla

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

- 12) Hanke on toteutettava olennaisilta osin neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa raukeaa.

Tarkkailu

- 13) Luvan saajan on tarkkailtava Kotiojan vedenlaatua rakennustöiden aikana (samentumistarkkailu).

Lisäksi luvan saajan on tarkkailtava pohjaveden laatua ja määrää suunnittelualueelle asennetuista pohjavesiputkista ja vedenottamosta ennen rakennustoimenpiteitä, niiden aikana ja jälkeen Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla.

Tarkkailun järjestämistä koskeva suunnitelma on toimitettava vähintään kuukautta ennen töiden aloittamista Lapin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksyttäväksi. Tarkkailusuunnitelmassa tulee muun muassa yksilöidä analyysivalikoima, havaintopaikat ja tarkkailutiheys.

Ilmoitukset

- 14) Toteuttamiseen ryhtymisestä on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelle ja Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä tarkoituksenmukaisella tavalla asianomaisille maanomistajille.
- 15) Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ohjaus ennakoimattoman edunmenetyksen varalta

Jos tässä päätöksessä tarkoitettua toimenpiteestä aiheutuu edunmenetystä, jota nyt ei ole ennakoitu, voidaan siitä vaatia korvausta erikseen siten kuin vesilain 13 luvun 8 §:ssä on säädetty.

Pääasiantarkkailun perustelut

Hankkeesta aiheutuu vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 1) kohdassa tarkoitettua suurempi yleisen ja yksityisen edun loukkaus. Luvan myöntämisen edellytyksiä on näin ollen arvioitava sanotun pykälän 1 momentin 2) kohdassa tarkoitettua intressivertailun perusteella. Hankkeen hyödyt ja menetykset määrätään vesilain 3 luvun 6 ja 7 §:ssä säädettyllä tavalla.

Hanke liittyy kantatien 79 uuden linjauksen ja Kaukosen uuden sillan rakentamiseen. Nykyinen Kaukosen silta on huonokuntoinen ja uuden korvaavan sillan rakentaminen uudelle kantatien linjaukselle on tarpeen liikenneyhteyksien turvaamiseksi. Tielinjauksen muuttamisen vuoksi myös Kotiojan uoman siirtäminen ja rumpujen rakentaminen on tarpeen.

Kotiojan uoman siirto vähentää tulvavesien leviämistä nykyisen pohjavedenottamon alueelle.

Hankkeesta vesistöissä aiheutuvat haitat ovat vähäisiä, työnaikaisia ja paikallisia. Kotiojan uoman ja rumpujen rakentamisesta aiheutuu vä-

häistä samentumista hankealueen läheisyydessä. Ennalta arvioiden samentumishaitat ovat niin vähäisiä, että niistä ei aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä. Lupamääräysten mukaisesti toimittaessa hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu myöskään haittaa pohjaveden laadulle tai antoisuudelle. Rakentamisen aikana aiheutuvan vesistön samentumisen sekä pohjavesivaikutusten selvittämiseksi annetaan kuitenkin tarkkailuvelvoite.

Hanke ei muuta alueen vesitaloutta niin, että sillä olisi vaikutusta niihin luontoarvoihin, joiden suojelemiseksi Ounasjoki on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Alueella ei ole uhanalaisia eliölajeja. Alueella ei ole myöskään sellaisia luonnonsuojelulaissa säädettyjä rauhoitettuja tai erityisesti suojeltavia eliölajeja tai Euroopan yhteisön luonto- ja lintudirektiivien mukaisia lajeja, joiden osalta luonnonsuojelulain 48 ja 49 §:ssä säädetty poikkeusluvut olisivat tarpeen.

Asiassa saadun selvityksen mukaan hanke ei ole kaavoituksen vastainen tai merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista. Hankealueen läheisyydessä ei ole asutusta.

Hanketta varten tarvittavat toisten alueet hankitaan maantielain mukaisella tiesuunnitelmalla. Alueiden haltuunotto ja korvaukset lunastettavasta omaisuudesta määrätään maantietoimituksessa. Tämän luvan mukaisten rakentamistoimenpiteiden edellytyksenä on, että luvan saajalla on oikeudet hanketta varten tarvittaviin alueisiin.

Edellä rakentamisesta aiheutuvista vaikutuksista sanotun perusteella aluehallintovirasto toteaa, että rakentamisesta saatavan hyödyn ja sekä siitä koituvien menetysten raha-arvo on vaikeasti määritettävissä, mutta yleiseltä kannalta katsottuna hyöty on huomattava siitä koituvaan menetykseen verrattuna. Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuoteen 2015 Ounasjoen ekologinen tila on luokiteltu erinomaiseksi, jonka tavoitetila on saavutettu ja turvattu ilman lisätoimenpiteitä. Kotiojan uuden uoman ja rumpujen rakentaminen ei aiheuta vesistön ekologisen tilan huonontumista eikä vaikeuta vesistön tilan pysymistä nykyisellä tasolla.

Edellä sanotun perusteella luvan myöntämisedellytykset täyttyvät.

Lupamääräysten perustelut

Samentumistarkkailu ja pohjaveden tarkkailu on katsottu tarpeelliseksi Lapin ELY-keskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntojen mukaisesti. Luvan saajan noudatettavaksi on muutoin annettu tavanomaiset määräykset työn huolellisesta suorittamisesta sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luku 7 §, 9 § 1 momentti ja 3 momentti, 3 luku 4 § 1 momentti 2) kohta, 5 §, 8 §, 10 § 1 momentti sekä 18 §

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

Aluehallintovirasto on ottanut viranomaisten lausunnoissa esitetyt vaatimukset huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 2 740 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksu-
taulukon mukaan muuta vesilain 3 luvun mukaista hanketta koskevan asian käsittelystä perittävä maksu on 2 740 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Jäljennös päätöksestä

Kittilän kunta

Kittilän kunnan kaavoitusviranomainen

Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Lapin ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin ELY-keskus, kalatalous -ryhmä

Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoPSAVI-4-0409-2013 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Kittilän kunnan virallisella ilmoitustaululla

Kuulutuksesta ilmoitetaan Kittilä -nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite

Valitusosoitus

Hannu Puranen

Anna-Maria Juntunen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Hannu Puranen. Asian on esitellyt ympäristölakimies Anna-Maria Juntunen.

A-MJ/es

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muu-
tosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Valituskirjelmä on toimitettava liitteineen
Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.

Valitusoikeus Valituksia päätöksen johdosta voivat esittää ne, joiden oikeutta tai etua asia
saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuoje-
lun tai viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt,
asianomaiset kunnat, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja
muut yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valitusaika Valitusaika päättyy **11.7.2013**, jolloin valituksen on viimeistään oltava perillä
Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- aluehallintoviraston päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa kos-
kevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat,
on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, säh-
köposti: vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin aluehallintoviraston päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia aluehallintoviraston päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää
toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikai-
semmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys
asiamiehen toimivallasta
- jäljennös valituskirjelmästä (jos valituskirjelmä toimitetaan postitse)

Valituksen toimittaminen Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon

**Valituskirjelmä on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kir-
jaamoon.** Valituskirjelmän on oltava perillä **määräajan viimeisenä päivänä**
ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä voidaan myös lähettää postitse,
telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitet-
tun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanot-
tolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-
ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Linnankatu 1–3
postiosoite:	PL 293, 90101 Oulu
puhelin:	vaihde 0295 017 500
telekopio:	08 - 3140 110
sähköposti:	kirjaamo.pohjois@avi.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeuden-
käyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten
suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä
tapauksista, joissa maksua ei peritä.